

Kính gửi: UBND các xã, phường.

Căn cứ Văn bản số: 723/CCTT&BVTV-BVTV, ngày 30/11/2023 của Chi cục TT&BVTV tỉnh Kon Tum, về việc đề nghị phối hợp triển khai công tác Dự báo tình hình sinh vật gây hại cây trồng vụ Đông Xuân 2023-2024;

Trên cơ sở Hướng dẫn số: 02/HD-PKT ngày 20/10/2023 của Phòng Kinh tế Thành phố, Hướng dẫn bố trí cơ cấu giống và thời vụ gieo trồng vụ Đông Xuân 2023-2024 trên địa bàn Thành phố Kon Tum;

Dựa vào số liệu thống kê kết quả điều tra, theo dõi tình hình sinh vật hại cây trồng trong nhiều năm gần đây và tình hình thực tế sản xuất trên địa bàn Thành phố.

Trung tâm Dịch vụ Nông nghiệp thành phố thông báo một số biện pháp kỹ thuật đầu vụ và dự báo tình hình sinh vật hại trên một số cây trồng chính, vụ Đông Xuân 2023-2024 trên địa bàn Thành phố Kon Tum như sau:

I. MỘT SỐ BIỆN PHÁP KỸ THUẬT ĐẦU VỤ:

1. Cây lúa:

+ Hướng dẫn, vận động nhân dân tiến hành làm đất sớm, xử lý đất kỹ để đảm bảo đất đai được thuận thực, tồn dư thực vật trên đồng ruộng được hoai mục, tiêu diệt các mầm mống sâu bệnh hạn chế tồn lưu sang vụ sau.

+ Vận động toàn dân thường xuyên diệt chuột, ốc brou vàng.

+ Gieo cấy đúng thời vụ, gieo tập trung để hạn chế các đối tượng rầy nâu, rầy lưng trắng, bọ trĩ gây hại nặng.

+ Không gieo sạ quá dày và chú ý bón phân cân đối, hợp lý để tăng khả năng chống chịu sâu bệnh.

2. Trên cây ngô: Dọn sạch tàn dư thực vật vụ trước, làm đất kỹ để tiêu diệt nguồn ký chủ để hạn chế sâu bệnh hại tồn lưu sang vụ sau.

3. Trên rau màu: Cần thực hiện biện pháp luân canh, không trồng liên tục một loại cây hoặc các cây cùng một họ trên cùng một diện tích đất canh tác để hạn chế sâu bệnh gây hại. Khi phải xử lý thuốc phòng trừ dịch hại thì ưu tiên sử dụng các loại thuốc có nguồn gốc sinh học, nguồn gốc thảo mộc để bảo vệ hệ sinh thái đồng ruộng, đảm bảo an toàn cho sức khỏe người sản xuất cũng như đảm bảo an toàn thực phẩm, lưu ý phải tuân thủ hướng dẫn sử dụng trên nhãn thuốc về liều lượng và thời gian cách ly.

4. Trên cây cà phê: Cần tỉa cành tạo tán, cắt bỏ các cành tăm, cành mọc sâu trong tán, cành nằm ở nơi thiếu ánh sáng, các cành bị sâu hại, chỉ giữ lại số cành vừa phải ngay sau khi thu hoạch xong, thu dọn sạch tàn dư để hạn chế nơi trú ngụ của sâu bệnh. Tưới nước khi hoa phân hóa đã đủ độ chín (khi nụ hoa đã già, có màu xanh trắng). Cần chủ động nguồn nước tưới để kích cho hoa chỉ nở tập trung nhằm tạo cho độ đồng đều của quả, thuận lợi cho quá trình thu hoạch và bảo quản. Thường xuyên kiểm tra vườn, phát hiện và phòng trừ sâu bệnh hại kịp thời để cây sinh trưởng phát triển tốt.

5. Trên cây cao su:

+ Cao su kinh doanh, KTCB: Cần đảm bảo chế độ khai thác hợp lý, không khai thác mù quá cường độ. Nếu vườn cây bị sâu bệnh gây hại nặng thì phải tạm thời nghỉ cạo và xử lý thuốc hóa học trị bệnh.

+ Bón phân đầy đủ, cân đối để cây sinh trưởng, phát triển tốt, tăng khả năng chống chịu sâu bệnh.

II. DỰ BÁO MỘT SỐ LOẠI SINH VẬT GÂY HẠI CHÍNH TRÊN CÂY TRỒNG CHÍNH:

1. Cây lúa:

- Bọ trĩ: Có thể phát sinh và gây hại từ giai đoạn mạ đến đầu đẻ nhánh.

- Rầy nâu, rầy lưng trắng: Khả năng rầy nâu, rầy lưng trắng phát sinh sau gieo sạ và có xu hướng gia tăng về mật độ ở các giai đoạn sau, đặc biệt chú ý ở các vùng có điều kiện thâm canh cao, những ruộng lúa sạ dày, giống lúa kháng rầy kém, bón phân không cân đối, bón thừa phân đạm,...

+ Lúa 1 vào khoảng tháng 1- 2 vì vậy cần chú ý theo dõi để phòng trừ bệnh vàng lùn, lùn xoắn lá, bệnh lùn sọc đen trên đồng ruộng. Nếu bệnh xuất hiện, phải triển khai biện pháp diệt trừ rầy nâu, rầy lưng trắng để hạn chế sự lây lan của bệnh.

+ Lúa 2, lúa 3 vào khoảng tháng 3- 4, nếu mật số rầy cao vào giai đoạn lúa làm đòng - trổ bông - chắc, chín thì có khả năng gây cháy rầy cục bộ. Cần thường xuyên theo dõi mật độ rầy trên đồng ruộng, nếu phát sinh mật độ cao cần phải sử dụng thuốc hóa học.

- Sâu cuốn lá nhỏ: Thường phát sinh gây hại mạnh trên cây lúa từ giai đoạn đẻ nhánh - đứng cái làm đòng, đặc biệt trên các giống lúa có bản lá to, mỏng, sạ dày, bón dư đạm.

- Chuột: Có khả năng gây hại ngay từ đầu vụ giai đoạn xuống giống, gây hại mạnh vào giai đoạn lúa trổ - chín, ở các chân ruộng ven sông suối, ven bờ rừng thường bị gây hại mạnh hơn. Trong vụ Đông Xuân chú ý các đợt xuất hiện sau: Đợt 1 vào cuối tháng 12/2023 đến đầu tháng 01/2024; đợt 2 vào tháng 3-4/2024.

- Ốc bươu vàng (OBV): Có thể phát sinh, gây hại ngay từ đầu vụ.

- Tuyến trùng rễ: Có khả năng phát sinh cục bộ trên các ruộng lúa có tầng canh tác mỏng và thường xuyên thiếu nước, thường gây hại vào giai đoạn mạ - đẻ nhánh.

- Bệnh đạo ôn: Có thể phát sinh, gây hại tại hầu hết các vùng trong đó:

+ Đạo ôn lá phát sinh vào giai đoạn lúa đẻ nhánh - làm đòng, trên các vùng có nguồn bệnh của những vụ trước và những chân ruộng bón thừa đạm, gieo sạ mật độ quá dày, trên các giống mẫn cảm với bệnh.

+ Bệnh đạo ôn cổ bông phát sinh vào giai đoạn trổ bông đến vào chắc, chín ở những chân ruộng không xử lý bệnh đạo ôn lá triệt để.

- Bệnh khô vằn: Bệnh phát sinh gây hại vào giai đoạn cuối đẻ nhánh, cao điểm gây hại vào giai đoạn làm đòng trở đi, bệnh có khả năng nhiễm trên tất cả các giống và ở nhiều vùng.

- Bệnh lem lép hạt: Bệnh gây hại vào giai đoạn trổ - chín, đặc biệt các ruộng lúa trổ muộn, gặp điều kiện thời tiết có mưa bệnh sẽ phát sinh nặng.

- Một số sâu bệnh khác: Dòi đục lá phát sinh rải rác các vùng vào giai đoạn mạ đến đẻ nhánh. Bệnh vàng lá khô đầu lá, bệnh đốm nâu,... phát sinh rải rác, cục bộ ở một số địa phương.

2. Cây ngô:

+ Sâu keo mùa Thu phát sinh từ giai đoạn cây con đến trổ cờ phun râu tại các vùng trồng ngô.

+ Dế, sâu xám phát sinh đầu vụ, gây hại giai đoạn cây con đến 3 lá; sâu đục thân gây hại từ lúc ngô 7 - 9 lá trở đi; rệp cờ gây hại mạnh từ khi trổ cờ phun râu trở đi; bệnh khô vằn, bệnh đốm lá phát sinh rải rác, cục bộ tại các vùng.

3. Cây sắn: Bệnh khảm lá vius, bệnh chổi rồng có khả năng phát sinh gây hại tại các vườn sử dụng giống sắn đã nhiễm bệnh để trồng. Bệnh có khả năng lây lan ra diện rộng nếu không được kiểm soát kỹ nguồn hom giống và môi giới truyền bệnh. Bệnh phát sinh gây hại tất cả các giai đoạn của cây.

4. Cây rau màu:

- Trên rau họ hoa thập tự: Sâu tơ, sâu xanh, bọ nhảy, rệp các loại, bệnh thối nhũn,... có thể phát sinh, gây hại tại các vùng trồng rau.

- Trên rau họ bầu bí, họ đậu, họ cà: Sâu đục trái, ruồi đục quả, bọ trĩ, rệp các loại, bệnh héo xanh vi khuẩn, bệnh mốc sương,... phát sinh, gây hại tại các vùng.

5. Cây mía: Bọ hung, xén tóc, sâu đục thân, bệnh trắng lá mía do *Phytoplasma*, bệnh than thường phát sinh gây hại từ giai đoạn mọc mầm - vươn lóng; rệp các loại, bệnh thối đỏ thường phát sinh gây hại mạnh giai đoạn mía vươn lóng - tích lũy đường.

6. Cây cà phê:

- Rệp các loại gây hại rải rác quanh năm tại hầu hết các vùng trồng cà phê.

- Sâu đục thân, một đục cành có khả năng phát sinh, gây hại trên cà phê kinh doanh, kiến thiết cơ bản tại các vùng trồng cà phê.

- Bệnh lở cổ rễ có thể phát sinh, gây hại mạnh trên cà phê vườn ươm; cà phê kiến thiết cơ bản từ tháng 4 - 5 trở đi.

- Bệnh thán thư, bệnh nấm hồng, bệnh gỉ sắt rải rác tại các vùng.

7. Cây cao su: Bệnh phấn trắng có thể phát sinh theo quy luật như những năm trước khoảng cuối tháng 1, cao điểm tháng 2,3 và gây hại trên tất cả các giai

đoạn sinh trưởng và có khả năng diễn biến gây hại phức tạp hơn so với năm trước. Trong đó, bệnh gây hại mạnh trên cao su kinh doanh tại hầu hết các vùng. Vì vậy cần chú ý điều tra và theo dõi để hướng dẫn biện pháp phòng trừ kịp thời.

8. Cây sầu riêng: Cần chú ý bệnh nứt thân xì mù do nấm *Phytophthora* phát sinh trong điều kiện có mưa trái mùa trong tháng 2 hoặc vào tháng 4-5 khi có mưa.

III. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SINH VẬT GÂY HẠI

1. Trên cây lúa:

+ Tiến hành vệ sinh đồng ruộng, làm đất sớm để hạn chế mầm mống sâu bệnh tồn lưu trong tàn dư thực vật trên ruộng.

+ Gieo cấy đúng thời vụ theo lịch hướng dẫn, gieo cấy tập trung để hạn chế các đối tượng rầy nâu, rầy lưng trắng, bọ trĩ, dòi đục nõn gây hại nặng.

+ Áp dụng chương trình quản lý dịch hại tổng hợp (*IPM*), quản lý dinh dưỡng và dịch hại tổng hợp (*ICM*), quản lý sức khỏe cây trồng tổng hợp (*IPHM*) trên cây lúa. Sử dụng giống xác nhận, không gieo sạ quá dày và chú ý bón phân cân đối, hợp lý để tăng khả năng chống chịu sâu bệnh.

+ Chủ động thăm đồng thường xuyên, phát hiện và quản lý kịp thời các đối tượng sinh vật gây hại, hạn chế lây lan thành dịch.

+ Đặc biệt, chú ý theo dõi chặt chẽ diễn biến của rầy nâu (*môi giới truyền bệnh vàng lùn và lùn xoắn lá*); rầy lưng trắng (*môi giới truyền bệnh lùn sọc đen*) để có biện pháp phòng trừ kịp thời.

+ Đối với bệnh đạo ôn, bệnh khô vằn khi phát hiện có bệnh xuất hiện cần theo dõi và nhận định khả năng lây lan để hướng dẫn phòng trừ thuốc hóa học nếu cần thiết.

+ Vận động toàn dân thường xuyên diệt chuột, ốc bươu vàng.

2. Trên cây ngô: Quản lý sâu xám, để giai đoạn cây con, sâu đục thân giai đoạn phát triển thân lá, rệp cờ giai đoạn trổ cờ, phun râu - vào hạt. Cần tiếp tục thực hiện tốt Chỉ thị số 4962/CT-BNN-BVTV ngày 15/7/2019 của Bộ Nông nghiệp và PTNT về việc tăng cường công tác phòng, chống sâu keo mùa Thu hại trên cây ngô và phòng trừ kịp thời theo Quy trình kỹ thuật của Cục Bảo vệ thực vật đã ban hành.

3. Trên cây sắn: Chú ý điều tra bệnh khảm lá virus, bệnh chổi rồng, bọ phấn trắng, rệp sáp bột hồng để có biện pháp xử lý kịp thời; hướng dẫn nông dân thu hoạch sớm diện tích sắn nhiễm bệnh khảm lá virus và bệnh chổi rồng; tuyệt đối không lấy thân cây sắn trong vườn bị bệnh để làm hom sắn trồng vụ sau; không vận chuyển thân cây sắn, lá sắn ra khỏi vùng bị bệnh; thu gom, thiêu hủy triệt để toàn bộ thân, lá và tàn dư cây sắn trên diện tích nhiễm bệnh khảm lá virus, bệnh chổi rồng sau khi thu hoạch củ. Sử dụng nguồn giống sắn kháng bệnh, sạch bệnh để trồng.

4. Trên rau màu: Điều tra, theo dõi sâu tơ, sâu xanh, rệp, bọ nhảy trên rau họ thập tự và sâu đục trái, ruồi đục quả, bệnh héo xanh, héo vàng, bệnh mốc sương,... trên rau họ bầu bí, họ đậu, họ cà,...

5. Trên cây mía: Thường xuyên điều tra bọ hung, xén tóc, sâu đục thân, rệp xo trắng, bệnh trắng lá mía, bệnh than,...

6. Trên cây cà phê: Theo dõi, quản lý và phòng trừ sâu bệnh hại để cây sinh trưởng phát triển tốt. Lưu ý rệp sáp, rệp vẩy, sâu đục thân, mọt đục cành, tuyến trùng rễ, bệnh lở cổ rễ, thối rễ,...

7. Trên cây cao su: Cần vệ sinh vườn, tiêu hủy tàn dư giai đoạn trước, trong và sau khi rụng lá sinh lý để hạn chế nguồn bệnh; đảm bảo chế độ khai thác mù hợp lý; bón phân đầy đủ để cây sinh trưởng, phát triển tốt, tăng khả năng chống chịu sâu bệnh. Nếu vườn cây bị bệnh phấn trắng gây hại nặng thì phải tạm thời nghỉ cạo và xử lý thuốc hóa học trị bệnh, cần bón tăng lượng phân kali vào cuối mùa mưa.

8. Trên cây ăn quả, cây mắc ca, cây hồ tiêu: Điều tra phát hiện và có biện pháp quản lý kịp thời khi có sâu bệnh phát sinh.

Trên đây là dự báo tình hình sâu bệnh hại cây trồng vụ Đông Xuân 2023-2024 của Trung tâm dịch vụ nông nghiệp thành phố, kính đề nghị UBND các xã phường chủ động hướng dẫn, vận động nhân dân, công dân thực hiện tốt./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- UBND Tp (b/c)
- Chi cục TT&BVTV Tỉnh (b/c);
- Phòng KT Tp(p/h);
- TT VH-TT-DL và TT TP (đưa tin);
- Lưu VT.

GIÁM ĐỐC

Bùi Văn Thọ